

27.06.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**27 Haziran 2024
Perşembe**

27.06.24

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

27 Haziran 2024 Perşembe

YASAMA BÖLÜMÜ

TBMM KARARI

1412 Türkiye Büyük Millet Meclisinin Çalışma Süresinin Uzatılmasına İlişkin Karar

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Hacettepe Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

YÜKSEK SEÇİM KURULU KARARLARI

— Yüksek Seçim Kurulunun 26/6/2024 Tarihli ve 2024/2712 Sayılı Kararı

— Yüksek Seçim Kurulunun 26/6/2024 Tarihli ve 2024/2713 Sayılı Kararı

Küresel asgari kurumlar vergisi doğrudan yatırımları etkilemez

Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından hazırlanan yeni vergi paketi önerilerine ilişkin tartışmalar tüm hızıyla devam ediyor. Gündemdeki konular arasında servet vergisi, kazanç vergisi ve kiralardan peşin vergi alınması gibi önemli başlıklar yer alırken, bu kritik konuların hazırlıkları sürdürülen düzenlemede yer almayacağı belirtiliyor.



HÜSEYİN GÖKÇE

Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından hazırlanan vergi paketi önerilerine ilişkin tartışmalar sürüyor. Servet vergisi, kazanç vergisi, kiralardan peşin vergi alınması gibi kritik konuların, hazırlıkları sürdürülen düzenlemede yer almayacağı ifade ediliyor. Ancak öneri paketinde yer alan Küresel Asgari Kurumlar Vergisi ile yurt içindeki şirketlere yönelik Asgari Kurumlar Vergisi uygulamalarının teklifinde yer almasına kesin gözüyle bakılıyor. Geçtiğimiz hafta Asgari Kurumlar Vergisi'ni EKONOMİ'ye analiz eden Gelir İdaresi E. Strateji Geliştirme Daire Başkanı ve Yeni Ekonomi Danışmanlık A.Ş. Kurucu Ortağı Nazmi Karyağdı, bugün de tüm yönleriyle Küresel Asgari Kurumlar Vergisi'ni inceledi. Karyağdı'ya göre, hem Türkiye'de faaliyet gösteren küresel şirketleri, hem de Türkiye merkezli olup yurt dışında faaliyet gösteren 750 milyon Euro üzeri ciroya sahip şirketleri ilgilendiren düzenlemenin doğrudan yatırımları etkilemesi beklenmiyor.

Küresel Asgari Kurumlar Vergisi nedir?

Küresel Asgari Kurumlar Vergisi, G20 ve OECD öncülüğünde 2013 yılında başlatılan ülkeler arasındaki zararlı vergi rekabetini ve çok uluslu firmaların yıkıcı vergi planlamalarını önlemek amacıyla başlatılan Matrah Aşındırma ve Kâr Kaydırma (BEPS: Base Erosion and Profit Shifting,) Projesi'nin iki çıktısından biri. 141 ülkenin yer aldığı çalışma grubundan 137 ülkenin kabul ettiği küresel asgari kurumlar vergisi, küreselleşme ve dijitalleşme yoluyla yeni bir evreye giren ekonomik düzende birden fazla ülkede faaliyette bulunan çok uluslu ve büyük ölçekli şirketlerin kârlarının asgari düzeyde vergilendirilmesini öngörüyor. Buna göre gerek yurtiçi gerekse yurtdışı faaliyetlerinden elde ettikleri yıllık toplam cirosu 750 milyon Euro'yu (26 milyar 182 milyon lira ya da 815 milyon 970 bin dolar) aşan çok uluslu şirketlerin, iştiraklerinin, şubelerinin faaliyette bulundukları ülkelerde efektif vergi oranının %15'ten az olmaması gerekiyor.

Efektif (etkin) vergi oranı nedir?

Efektif vergi oranı, her bir ülke için, o ülkedeki kişi ya da kurumlar tarafından ödenen vergilerin elde edilen gelirlere/kazanca bölünmesiyle hesaplanan vergi oranıdır. Örneğin Türkiye'de yasal kurumlar vergisi oranı 2024 yılı için, bankalarda ve finansal kurumlarda %30, diğer şirketlerde %25 olsa da indirim ve istisnalar sonucunda şirketlerin ödediği nihai vergi oranı (efektif vergi oranı) %10'ların dahi altına ineabilmektedir. Eğer efektif vergi oranı %15'in altındaysa 15'e tamamlanması gerekiyor.

Küresel Asgari Kurumlar Vergisi başka ülkelerde yürürlüğe girdi mi?

Avrupa Birliği ülkelerinde 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren yürürlüğe girdi. Ancak altı ülke yükümlülüğünü yerine getirmemiş durumda (Litvanya, Letonya, Polonya, Kıbrıs Rum Kesimi, Portekiz ve İspanya) Kanada, Japonya, Malezya, Yeni Zelanda, Kore, İsviçre, Birleşik Krallık ve Vietnam uygulamayı hayata geçiren ülkeler arasında yer alıyor. Ancak WTS Global'e göre Amerika Birleşik Devletleri'nin yakın gelecekle ilgili herhangi bir uygulama planı bulunmuyor.

Türkiye küresel asgari vergiyi uygulamazsa ne olur?

Eğer Türkiye olarak kapsama giren şirketlere yönelik %15 asgari kurumlar vergisi uygulamazsak ana şirketin bulunduğu ülke bu oranı uygulayacak ve vergiyi o ülke tahsil etmiş olacak.

Yüzde 15 hesaplamasını kim yapacak?

OECD yönergelerine göre hesaplamalar, grup tarafından başka bir kuruluş görevlendirilmediği sürece grubun nihai ana şirketi tarafından yapılacak.

Küresel Asgari Kurumlar Vergisi kimleri etkileyecek?

Küresel faaliyetleri toplamında 750 milyon Euro'nun üzerinde cirosu olan tüm çok uluslu şirketler Küresel Asgari Kurumlar Vergisinin kapsamına giriyor. Küresel Asgari Kurumlar Vergisi, ana merkezi Türkiye'de olup yurt dışında faaliyette bulunan ve

küresel ölçekte 750 milyon Euro'dan fazla cirosu olan büyük ölçekli Türk şirketlerini de kapsayacak. Bu durumda dış ülkelerdeki iştirakler, bağlı şirketler %15'ten daha az bir vergi ile vergilendirilmişse Türk Gelir İdaresi aradaki farkı Türkiye'de tahsil edecek.

Türkiye'ye gelen doğrudan yatırımlara etkisi ne şekilde olacaktır?

Dünyanın neresinde faaliyette bulunulursa bulunulsun asgari %15 vergi yüküne katlanılması durumunda düşük vergi nedeniyle ortaya çıkan vergi rekabeti azalmış olacak. İndirim ve istisnalar sonunda efektif vergi oranı %15'in altına şirketler için vergi maliyeti artacak. Türkiye'de düşük oranlı agresif bir kurumlar vergisi oranı olmadığı için yeni düzenlemenin çok etkisi olmayacak. Bu durumda iş yapma kolaylığına ilişkin unsurlar daha önemli hale gelecek.

Küresel Asgari Kurumlar Vergisi, vergide adalet açısından ne anlama geliyor?

Kârlarını düşük vergili ülkelere ya da vergi cennetlerine aktararak elde ettikleri kazançla göre oldukça az vergi ödeyen ya da vergi ödemeyen şirketlerin yarattığı haksız rekabet bir nebze önlenmiş olacak. Mevcut kurallara göre, vergi cennetlerinde bulunan iştirakler çok az vergi ödüyor ve bu da elbette bir bütün olarak şirkete fayda sağlıyor.

Küresel Asgari Kurumlar Vergisi indirim ve istisnaların kaldırılması anlamına mı geliyor?

İndirim ve istisnalar resmen kaldırılmamakla birlikte efektif vergi oranının asgari %15 seviyesine çıkarılması, kısmen kaldırılması anlamına gelecek.

Asgari verginin gerçekten ödenmesini sağlamak için ne yapılacak?

Örneğin çok uluslu bir şirket vergi cennetinde bulunan bir iştirakinde elde ettiği kazanç üzerinden %3 oranında efektif vergi ödüyorsa, şirketin ana merkezinin bulunduğu ülke, iştirakin kazancı üzerinden %12 oranında vergi alma hakkına sahip olacak.

Küresel asgari verginin istisnaları var mı?

OECD model uygulamasına göre; alınacak verginin dikkate alınmayacak tutarda düşük olması ve bu vergiyi ödemek için katlanılacak uyum maliyetinin oldukça fazla olması halinde efektif vergi oranı %15'in altında olsa da vergi tahsil edilmeyecektir. Bu nedenle bir alt sınır belirlenmesi söz konusu olacaktır.

Ayrıca OECD uygulamasında şirketler, maddi varlıkların değerinin en az %5'i ve ücret giderlerinin %5'i kadar olan bir kazanç miktarını da ek vergiden istisna tutma imkânına sahip olabiliyorlar. Bu da asgari kurumlar vergisi açısından bir tür istisna niteliğindedir.

Ancak Türkiye'nin asgari kurumlar vergisi politika tercihlerinin neler olabileceği konusunda henüz yeterince net bir bilgi kamuoyu ile paylaşılmış değil. Dolayısıyla bu konuda bir yasa teklifi metni kamuoyu ile paylaşıldığında detaylar hakkında bilgi sahibi olabileceğiz.

Öte yandan OECD/G20 Kapsayıcı Çerçeve anlaşması uyarınca devlet kurumları, uluslararası veya kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, emeklilik fonları veya çok uluslu bir grubun ana kuruluşu olan yatırım fonları küresel asgari kurumlar vergisi kapsamına girmeyecek.

Bu vergiyi mevcut kurumlar vergisine ek bir vergi gibi düşünmek doğru olur mu?

Mevcut kurumlar vergisi aynı şekilde kalacaktır. Ancak çokuluslu şirket için hesaplanan efektif kurumlar vergisi oranı %15'in altına inmişse aradaki farkın vergi olarak talep edilmesi söz konusu olacaktır. Dolayısıyla ek bir vergi olarak değerlendirmek doğru olmayacaktır.

Türkiye'nin vergi gelirlerinin artması bekleniyor

Bu konuda kamuoyu ile paylaşılmış hesaplama bulunmuyor. Ancak asgari küresel kurumlar vergisinin vergi gelirlerine etkisi çok uluslu yabancı şirketler ve çok uluslu Türk şirketleri açısından farklı olacak.

Türkiye'de faaliyet gösteren büyük ölçekli çok uluslu şirketler, indirim ve istisnalar nedeniyle efektif olarak %15'in altında vergi ödüyorlarsa aradaki fark alınmaya başlanacak. OECD 2023 Kurumlar Vergisi İstatistiklerine göre (Corporate Tax Statistics 2023) 2020 yılı itibarıyla Türkiye'nin topladığı kurumlar vergisi içinde çok uluslu yabancı şirketlerin payı %26'lar civarında. Yerel şirketlerimiz ise kurumlar vergisinin %74'ünü ödüyorlar.

Aynı verilere göre Türkiye'nin efektif vergi oranları yıllar itibarıyla %17,8 ila %22,3 arasında değişiyor. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in sosyal medya paylaşımında belirttiği üzere; Türkiye'de faaliyette bulunan uluslararası sermayeli şirket sayısı yaklaşık 80 bin civarında olup bunlardan sadece yüzde 2,5 gibi bir kısmı (2 bin 134 çok uluslu şirket) 750 milyon Euro eşiğini aşıyor. Bu iki veriyi birlikte değerlendirdiğimizde Türkiye'de faaliyette olan çok uluslu şirketlerden fazlaca vergi geliri elde edilemeyebileceği anlaşılıyor.

Öte yandan merkezi Türkiye'de olup, iştirakleri aracılığıyla yurt dışında vergi cennetlerinde ya da efektif vergi oranı düşük ülkelerde faaliyet gösteren büyük şirketlerimiz o ülkelerde vergilendirmezlerse Türkiye'de %15 oranında küresel asgari kurumlar vergisi öder hale gelecekler. Özellikle yurt dışı şube kazançları olan şirketler başta olmak üzere yurt dışı iştirak kazançları ve yurt dışı inşaat onarma, montaj ve teknik hizmetlerden sağlanan kazançları olan küresel geliri 750 milyon Euro'yu aşan (816 milyon dolar) büyük ölçekli şirketlerin ödeyeceği vergi artacak. Bunlar da vergi gelirlerinde artışa neden olacaktır.

En az yüzde 15 oranında vergi kesin Asgari Kurumlar Vergisinin amacı nedir?

Birden fazla ÷lkede faaliyet gösteren büyük ölçekli küresel şirketlerin kazançlarını vergi limanlarına (cennetlerine) veya düşük oranlı ÷lkelere vergi matrahlarını kaydırarak vergi kaybına yol açmalarının önlenmesi amaçlanıyor. Elde edilecek vergi gelirleriyle başta eğitim ve sağlık olmak üzere kamu hizmetleri için kaynak yaratılması amaçlanıyor. Küresel asgari kurumlar vergisinin amacı, çok uluslu bir şirket nerede faaliyet gösterirse göstere sin en az %15 oranında vergi ödemiş olmasını temin etmek.

Bir şirket vergi oranı düşük olduğu için ya da hiç vergi ödemediği için bir ÷lkeyi faaliyet yeri olarak tercih etmiş se, bu düzenleme yürürlüğe girdikten sonra o ÷lkede en az %15 oranında vergi ödemesi gerekiyor. Eğer o ÷lke %15 oranında bir asgari vergi almamış sa şirketin ana merkezinin bulunduğu ÷lke (kârların toplandığı ÷lke) veya 3. bir ÷lke, faaliyetin kendi ÷lkesinde yapılmış olup olmadığına bakmaksızın %15 oranında vergi alma hakkına sahip olacak.

Karardan geri dönüldü: Vergi cezalarında yeniden uzlaşma kararı

Vergide uzlaşma mekanizmasını fiilen ortadan kaldıran karardan geri dönüldü. Gelen tepkiler ve Bakanlıkla temaslar sonucu uzlaşma müessesesinin eskiden olduğu gibi uygulanması kararı alındı.



Hüseyin GÖKÇE

ANKARA - Gazeteniz EKONOMİ'nin önceki gün "Vergi cezasına uzlaşma kapısı fiilen kapatıldı" başlığıyla manşete taşıdığı vergide uzlaşma müessesesinin kaldırılmasına ilişkin uygulama, Maliye camiasında büyük karışıklığa neden oldu. Vergi Müfettişleri Derneği dün üyelerine bir yazı göndererek, müfettişlerin yaptığı 'tarhiyat öncesi uzlaşma' uygulamasının devam edeceğini duyurdu. Eş zamanlı olarak vergi dairelerine iletilen sözlü mesajla, tarhiyat öncesi ve sonrası ayrımı yapılmaksızın tüm uzlaşma görüşmelerinin eskiden olduğu gibi devam edeceği belirtildi.

Ancak EKONOMİ'nin edindiği bilgilere göre Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in talebiyle tarhiyat öncesi ve sonrası dahil tüm uzlaşma müessesesinin kaldırılması yönünde torba kanuna madde koyulacak.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından Bayram tatili öncesi defterdarlıklara gönderilen bir yazı ile 24 Haziran Pazartesi gününden itibaren uzlaşmaya konu vergi tutarları ile tüm ceza tutarlarında herhangi bir indirim yapılmaması gerektiği konusunda talimat verilmişti.

Bu yazıya yönelik EKONOMİ'ye açıklama yapan uzmanlar ise yasa ile düzenlenen bir konunun yazılı talimat ile kaldırılamayacağını belirterek, uygulamanın hukuki sakıncaları bulunduğuna dikkat çekmişlerdi.

Uzlaşma tarhiyat öncesi ve sonrası iki tür yapılıyor

Vergi aslı ve cezalarına yönelik uzlaşma, tarhiyat öncesi ve sonrası olmak üzere iki türlü yapılabiliyor. Tarhiyat öncesi uzlaşma vergi müfettişlerinin oluşturduğu komisyonlar tarafından gerçekleştirilirken, tarhiyat sonrası uzlaşma ise vergi dairesi başkanlıkları ve defterdarlıklarda oluşturulan komisyonlarda yapılıyor. Burada hangi yöntemin kullanılacağı, uzlaşmaya girmek isteyen mükellefin tercihinine bağlı.

Yani isterse müfettişlerden oluşan komisyonla masaya oturuyor, isterse de müfettişlerin yazdığı rapor doğrultusunda ortaya çıkan rakam üzerinden vergi dairelerinde oluşturulan komisyon ile uzlaşmaya gidiyor.

Torba teklife uzlaşmanın tamamen kaldırılması maddesi girecek

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından defterdarlıklara bir yazı gönderilerek uzlaşma müessesesinin kaldırılması hukuka çok uygun olmadığı için bu konuda torba kanun teklifine bir madde konulacağı belirtiliyor. Kaynaklara göre Bakan Mehmet Şimşek, tarhiyat öncesi ve sonrası ayrımı yapılmadan uzlaşmanın tamamen gündemden çıkarılmasını istiyor.

Vergi müfettişleri: Tarhiyat öncesi uzlaşma sürecek

Vergi Müfettişleri Derneği tarafından üyelere gönderilen yazıda, uzlaşma müessesesine yönelik çok sayıda spekülasyon üretildiği belirtilerek, Bakanlıkla istişareler yapıldığı ve tarhiyat öncesi uzlaşma uygulamasının devam edeceği yönünde karar alındığı bildirildi.

WhatsApp mesajıyla kaldırıldı, sözlü mesajla yeniden getirildi

Uzlaşmayla ilgili Bayram öncesi gönderilen mesajın oluşturduğu karmaşıklık sürerken, İdare'nin vergi dairesi başkanlıklarını arayarak, uzlaşma müessesesinin önceden olduğu gibi devam edeceği yönünde sözlü talimat verildiği bildirildi.

Başka bir ifade ile Bayram öncesi WhatsApp mesajıyla kaldırılan uzlaşma, Bayram sonrası sözlü mesajla yeniden getirilmiş oldu.

TÜRMOB mükellef mağduriyeti konusunda uyarılmıştı

Öte yandan TÜRMOB Başkanı Emre Kartaloğlu, uzlaşmanın kaldırılmasıyla birlikte mükelleflerin mağdur olacağı uyarısında bulunmuştu.

Uzlaşmalarda vergi incelemesi veya tarhiyat sürecinde ortaya çıkabilecek hataların da göz önünde bulundurulduğuna dikkat çeken Kartaloğlu, EKONOMİ'ye yaptığı açıklamada, "Bu türden hataların idari yargıya konu edilmeksizin çözülmesinde uzlaşma müessesesi en işlevsel kurumdur. Hali hazırda vergi cezalarının yüzde

seksenin üzerinde indirimle konu edilmemesi gibi bir talimat ile uygulanması sıkıntılı hale gelen bu kurumun, vergi ve cezalarda herhangi bir indirimle izin vermeyecek tarzda uzlaşmaların yapılması şeklinde yeni bir talimat ile işletilmeye çalışılması mezkur müesseseyi tamamen çalıştıramaz hale getirecektir” değerlendirmesinde bulundu.

Kartaloğlu, “Uzlaşma kurumunun tamamen işlevsizleştirmesine yol açacak olan bu talimatın hem mükelleflerin mağduriyetine hem de vekalet ücretleri ödenmesi gibi kamunun gereksiz harcama yapmasına yol açacağı unutulmamalıdır. Ayrıca vergi mahkemelerinde gereksiz iş yükü artışı, başka bir yapısal sorun olan vergi aflarının sürekli gündeme gelmesine neden olacaktır. Eğer hedeflenen hızlı tahsilat yapılması ise vergi mahkemelerinde sonuç alıncaya kadar geçecek süre göz önüne alındığında söz konusu amaca ulaşmada gecikmeler yaşanacaktır” uyarısını da yaptı.

Yılmaz Sezer: Uzlaşmayı kaldırmak vergi barışını bozacaktır

Güncel Grup Yönetim Kurulu Başkanı YMM Yılmaz Sezer, 60 yıllık uzlaşma müessesesinin kaldırılmasından vazgeçilmemesi halinde, mükellef ile Maliye arasındaki gerginliği artırarak, vergi barışının bozulmuş olacağını söyledi.

Uzlaşma yapılmayarak vergi gelirinin artırılamayacağını altını çizen Sezer, “Böyle bir amaç gerçekleşmeyeceği gibi uzlaşma nedeniyle tahsil edilen vergi gelirleri de azalacaktı. Çünkü uzlaşma adı üstünde mükellefle maliye arasında gerçek anlamda bir uzlaşmayı temsil etmektedir. Aynı zamanda da etkin, kısa zamanda vergi alabilme müessesesidir. Bu müesseseyi ortadan kaldırmak bize göre sistemi zora sokmak ile eşanlamlıdır” ifadelerini kullandı.

Bakan zamma son noktayı koydu ama asgari ücretin alım gücü Temmuz'da 13 bin TL'ye kadar gerileyecek

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bakani Işıkhan, Temmuz'da asgari ücrete zam yapılmayacağını duyurdu, tartışmalara son noktayı koydu. Oysa 6 aylık enflasyon yüzde 25.8'i bulurken, 17 bin liralık asgari ücretin alım gücü 13.515 liraya kadar gerileyecek. Asgari ücrete zam yapılmaması özel sektör çalışanlarını da vuracak.



Mevcut şartlarla asgari ücretlinin alım gücü Temmuz ayında enflasyonun altında kalmış olacak. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'dan son anda zam sürprizi gelmezse Temmuz'da 4 milyon memur ve 12 milyon emeklinin aylığı yüzde 20.3 ile 25.8 arasında artarken asgari ücretlilerle 10 bin liralık en düşük emekli aylığına hiç zam yapılmayacak. Ancak zam yapılmaması sayıları toplamda 11 milyonu aşan bu yoksul kesimin gelirlerinin hiç değişmeyeceği anlamına gelmiyor.

Sözcü Gazetesi'nde yer alan habere göre yılbaşı zammından bu yana enflasyondaki artış yüzde 25'i aşacağı için asgari ücretin alım gücü 13 bin 515 liraya, en düşük emekli aylığının alım gücü de 7 bin 949 liraya düşecek. Asgari ücretli ve emeklinin reel geliri yerinde saymadığı gibi büyük ölçüde eriycek. Üstelik bu kesimin hayat

pahalılığı karşısında yaşadığı kayıp yılın sonuna kadar artarak devam edecek, açlık sorunu patlak verecek.

MAAŞLAR ENFLASYON KARŞISINDA BÖYLE ERİYOR (TL)

Maaş	Mevcut	Temmuza kadar kayıp	Yıl sonu kaybı % 38	Yıl sonu kaybı % 42
Asgari ücret	17.002	-4.387	-4.682	-5.029
Emekli aylığı	10.000	-2.051	-2.754	-2.958

TÜFE'nin haziran sonunda yüzde 25.8 olacağı, yıl sonunda 38-42 civarında gerçekleşeceği tahminine göre hesaplandı. Enflasyon telafisi için temmuz ayında yüzde 25 zam yapılması gerekiyor.

Özel sektörü de vuracak

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan'a gazeteciler TBMM'de "Asgari ücrete ara zam olacak mı?" diye sordu. Bakan Işıkhan, "Defalarca ifade ettiğim gibi herhangi bir artış olmayacak" yanıtını verip zam için 2025'in Ocak ayını işaret etti.

10 bin liralık en düşük emekli aylığında da artış yapılmayacağı daha önce açıklanmıştı. Asgari ücrete zam yapılmaması, asgari ücretin bir miktar üzerinde maaş alanlar başta olmak üzere sendikası olmayan tüm özel sektör çalışanlarını da vuracak. Asgari ücretin alım gücü zamsız geçirilen 6 ayın sonunda 3 bin 487 lira kayıpla 13 bin 515 liraya düşerken yıl sonunda bu gelir Merkez Bankası'nın enflasyon tahminlerine göre 12 bin 320 liraya, piyasa beklentilerine göre ise 11 bin 973 liraya kadar düşecek.

'Emeklilere refah payı, asgari ücrete zam yok'

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Grup toplantısı öncesi gazetecilerin sorularını yanıtlayan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, "Asgari ücrete herhangi bir artış olamayacak. Geçen aralık ayında da biz bunu ifade ettik. Göstergeler de çok olumlu geliyor. İnşallah aralık ayında asgari ücreti belirlemek üzere bir araya geleceğiz" açıklamasını yaptı.

Bir gazetecinin "Emekliye enflasyon farkının haricinde bir refah payı gündeme gelebilir mi?" sorusu üzerine Işıkhan, "Şu an gündemimizde yok. Zaten toplu sözleşme gereği yapılacak artışlar olacak. Refah payı ile ilgili şu an bir çalışmamız yok" dedi.

Merkez Bankası'nın rezervlerinde rekor

Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 14 Haziran haftasında bir önceki haftaya göre 149 milyon dolar artarak 146 milyar 301 milyon dolarla tüm zamanların en yüksek seviyesine çıktı. Bankanın altın rezervleri ise, 7 Haziran haftasına göre 1 milyar 928 milyon dolar azaldı.



Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) toplam rezervleri, önceki haftaya göre 149 milyon dolar artarak 146 milyar 301 milyon dolarla rekor seviyeye ulaştı.

14 Haziran haftasında Merkez Bankası'nın altın rezervlerinin dolar karşılığı 57 milyar 868 milyon dolar oldu. TCMB'nin döviz rezervlerinin dolar karşılığı ise 88 milyar 433 milyon dolar oldu.

Bankanın altın rezervleri 7 Haziran haftasına göre, 1 milyar 928 milyon dolar azaldı.

Döviz mevduatı 2,7 milyar dolar azaldı

Yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı bir haftada 2 milyar 701,4 milyon dolar düşüş gösterdi.



Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan verilere göre, bir önceki hafta 165 milyar 54 milyon dolar olan yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı 14 Haziran ile sona eren haftada 162 milyar 839,3 milyon dolara geldi.

Gerçek kişilerin döviz mevduatları bir önceki haftaya göre 1 milyar 510,2 milyon dolar azalarak 100 milyar 232,8 milyon dolar olurken, tüzel kişilerin döviz mevduatı 1 milyar 191,1 milyon dolar azalarak 62 milyar 606,6 milyon dolara indi.

Yurt içi yerleşiklerin parite etkisinden arındırılmış toplam yabancı para mevduatı 1 milyar 676 milyon dolar azaldı. Parite etkisinden arındırıldığında gerçek kişilerin döviz mevduatları 875 milyon dolar gerilerken, tüzel kişilerin döviz mevduatları 801 milyon dolar düşüş gösterdi.

CHP lideri Özgür Özel erken seçim bekliyor: 1,5 yıl sonra olabilir

CHP Genel Başkanı Özgür Özel, Türkiye'nin ilk seçimde 'Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dan kurtulacağını' belirterek, seçimin 2028'de değil 1,5 yıl sonra olacağını savundu.



Türkiye geçen yıl genel seçimlerde, geçen martta da erken seçimde sandığa giderken, hükümet artık 2028'e kadar seçim olmayacağını, seçimsiz bir döneme girildiğini belirtiyor.

BirGün Gazetesi yazarı Doğan Tılıç'a konuşan CHP Genel Başkanı Özgür Özel ise bu seçimsiz dönemin 2028'e kadar sürmeyeceğini düşünüyor.

"Türkiye ilk seçimde Erdoğan yönetiminden kurtulacak. İlk seçim dediğim 2028 değil" diyen Özel, kendisinin 31 Mart seçim sonuçlarını araçsallaştırarak seçim istemeyeceğini söylediğini anımsattı.

Özel şöyle devam etti: "Bu, 'Seçim istemiyorum' demek değil. En çok ben istiyorum. Vatandaş da, anketler gösteriyor ki, yavaş yavaş seçim istemeye başladı. Erdoğan 5 yıllığına seçildi ama bence seçildikten 2.5 yıl sonra, bugünden 1.5 yıl sonra erken seçim olur. Ben erken seçimden kaçmam, bunun için koşarım."

Yavuz Ağırlioğlu parti kuruyor! "3A ile yola çıkacağız"

Yavuz Ağırlioğlu, yaptığı açıklamada yeni partisini sonbaharda kurmayı planladıklarını ve henüz isim belirlemediklerini söyledi. Ağırlioğlu, mevcut milletvekillerinden de katılım olabileceğini belirtti.



İYİ Parti'den 2023'te istifa eden Yavuz Ağırlioğlu, yeni bir parti kurma planını resmen duyurdu. Ağırlioğlu, "Partimizi sonbaharda kuracağız. Henüz ismi belli değil" diyerek, partisine mevcut milletvekillerinden de katılımlar olabileceğini belirtti.

"3A ile yola çıkacağız"

Ankara Temsilcimiz Akif Bülbül'ün de aralarında bulunduğu gazetecilerin sorularını cevaplandıran Ağırlioğlu, AK Parti'nin "yoksulluk, yolsuzluk ve yasaklarla mücadele" vaadini simgeleyen 3Y ile yola çıktığını hatırlatarak, "Biz de 3A ile yola çıkacağız. Akıl, Ahlak ve Adalet. 3Y halledilseydi belki bunlara ihtiyaç kalmayacaktı. 3Y iddiasıyla çıkılmış siyasi yolculuğun bizim omuzlarımıza yüklediği mesuliyet 3A mecburiyetidir. Akla, ahlaka ve adalete ihtiyacımız var" diye konuştu.

Yavuz Ağırlioğlu kimdir?

1 Şubat 1972'de Trabzon Çaykara Eğridere köyünde doğan ve ilk, orta, lise öğrenimini Yozgat Sorgun'da tamamlayan Yavuz Ağırlioğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü mezunudur.

1995 – 1997 yılları arasında, Nizâm-ı Âlem Ocakları Genel Başkanlığı yapmıştır. Bu dönemden sonra, aktif olarak siyasî faaliyetlerine devam eden Yavuz Ağırlioğlu,

27.06.24

2002 seçimlerinde Trabzon'dan milletvekili adayı olmuş ve akabinde, Temmuz 2003'te yapılan kurultayda, Büyük Birlik Partisi MKYK üyeliğine seçilerek, kongre sonrası Genel Başkan Yardımcısı olarak görev yapmıştır.

Mayıs 2018'de İYİ Parti'ye katılmış, 2018 Türkiye genel seçimlerinde İYİ Parti İstanbul milletvekili seçilmiş, ayrıca Temmuz 2018'den Temmuz 2019'a dek İYİ Parti Meclis Grup Başkanvekilliği görevini de yürütmüştür.

2019-2020 yıllarında İYİ Parti Sözcüsü ve 2020-2022 yıllarında ise Türk Dünyası ve Yurtdışı Türkler Başkanı olarak görev yapmıştır. 28 Mart 2023'te 5 yıldır üyesi bulunduğu İYİ Parti'den istifa etmiştir.

Türkiye’de döviz kuru tahmini yapmak mümkün mü?



Alaattin AKTAŞ

27 Haziran 2024 Perşembe

Bu köşeyi ve yazılarımı izleyenler bilir. Ben döviz konusunda herhangi bir tahmin yapmam, yapamam; hele hele zaman da vererek “**Dolar şu tarihte şu olacak**” gibi iddialı görüşleri hiç dile getirmem. Döviz için tarihle birlikte düzey belirtmenin mümkün olabileceğine inanmam; bu yöndeki tahminlere de güler geçerim.

Çünkü Türkiye’de dövizin değerini ekonomik gerçekler değil siyasilerin tutumu ve aldığı kararlar belirler.

Örneğin Eylül 2021’de faiz indirimine gidileceği biliniyor muydu ki döviz tahmini yapılabilirdi!

Yine 2021 yılı... Merkez Bankası’nın politika faizi 16 Aralık’ta yüzde 15’ten yüzde 14’e indirildikten sonra iyice artan döviz talebi, 19 Aralık’ta Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın “**Faizi daha da düşüreceğiz**” şeklindeki açıklamasının ardından 20 Aralık Pazartesi günü inanılmaz bir hız kazandı. Dolar ilk kez 20 Aralık 2021 Pazartesi günü 18 lirayı aştı. Herhalde o gün öğleden sonra döviz tahmini yapan uzmanlar(!) dolarda kısa sürede 25-30 liralara ulaşacağını dile getiriyordu. Ama o gün akşam ne oldu; KKM açıklandı, Merkez Bankası döviz satışı anlamında piyasada müthiş bir baskı kurdu ve 21 Aralık Salı sabahı dolar 11-12 liralara indi. 20 Aralık’ta 18 lirayı aşan, 21 Aralık’ta 11-12 liraya gerileyen dolar yeniden 18 liraya ancak 2022’nin ağustos ayında çıktı.

Ya 2022’nin ağustosundan 2023’ün mayısına kadar olan dönem ve sonrası... Dolar bu sürede adeta yatay gitti, götürüldü. 2023 seçimleri sonrası serbest bırakılan dolar yalnızca bir ayda, geçen yılın haziran ayında bu kez tam yüzde 27 arttı.

Döviz, örnek verdiğim tüm bu dönemlerde ekonominin gereklerine göre değil, siyasetçinin tutumuna göre yön çizdi.

Yani demem o ki, Türkiye’de döviz tahmini yapılamaz.

Ama Őu görüŐü ayrı tutuyorum.

“Dolar Őu olmalı, doların gerçek değeri Őu” demek başka. Doęrudur, değildir; herkes bir veri setini dikkate alarak bu hesabı yapabilir.

Ancak **“Dolar Őu tarihte Őu olacak”** demek içi boŐ bir yaklaŐımdan öteye geçmez.

Benim yaptığım ne?

Őimdiye kadar yazdıklarımla d n bu köŐede yer verdiğim görüŐ bir çeliŐki gibi görülebilir; ama ortada bir çeliŐki yok.

Ben d n doların normal gidiŐatla bu yıl **“hangi düzeyde oluŐmayacađını”** yazdım.

Lütfen dikkat; ben **“Dolar Őu olur”** demedim, **“Dolar Őu olamaz”** dedim.

 ki kavram arasında çok büyük fark var.

Dünkü yazımı okumayanlar olabilir. Kısaca  zetleyeyim:

“Yılın ilk yarısındaki ortalama dolar kuru 31.50 dolayında gerçekleŐecek. 2024-2026 dönemi orta vadeli programında 2024’ n ortalama kuru 36.78 düzeyinde varsayılmıŐtı. Bu ortalamaya ulaŐmak, yılın ikinci yarısındaki ortalama dolar kurunun 42 liraya çıkmasıyla mümkün.  kinci yarıdaki ortalama 42 lira olursa, bu da yıl sonundaki kurun 50-51 düzeyine çıkması demektir.

Dolar bugünlerde 33 lira olduğuna göre altı ay içinde 50 lira dolayına çıkılması, yüzde 51 artış anlamına gelir. Yılın ilk yarısında yüzde 12 artan doların ikinci yarıda yüzde 51 artmasına izin verilmez; çünkü ekonomi yönetimi düşük kur artıŐını enflasyonla mücadelenin olmazsa olmazı kabul ediyor. Dolayısıyla dolar ne ikinci yarı ortalamasında 42’ye çıkar, ne yıl sonunda 50’yi aŐar, ne de yıl ortalaması 36.78’e ulaŐır.”

Sonra da altını kalın kalın çizerek bu senaryonun normal gidiŐata göre böyle olacağını ifade ettim.

Yabancınn düşük kur tahmini makul m , yoksa mesaj mı?

Dikkatinizi  ekiyordur, yabancı bankalar ve diğer finans kuruluŐları bu yılki dolar tahminlerini epeyce düşük tutuyor. Öyle ki, bu kuruluşların çoğunun yıl sonu dolar tahmini, bizim orta vadeli programımızda yer alan yıl ortalaması olan 36.78’in bile çok çok altında.

GiriŐte yazdığım gibi yıl ortalamasını tutturmak bile ikinci yarı ortalamasının 42 olmasını gerektirirken yabancılar nasıl oluyor ya da neyi esas alıyor da yıl sonu için

35-36'lar dolayında tahminler dile getiriyor? Hatta kimi tahminlerin daha düşük olduğu da dikkat çekiyor.

Temel soru başlıkta zaten: **“Yabancıların yaptığı bu dolar kuru tahmini makul mü, yoksa bir mesaj mı içeriyor?”**

Yabancıların yılın ilk yarısındaki eğilime ve ekonomi yönetiminin enflasyonla mücadele için Türk parasına reel olarak değer kazandırma politikasına bakarak makul bir tahminde bulunduğunu söylemek yanlış değil.

Ama bu tahminler o kadar masum da değil!

Carry trade için gelen yabancıların kazanacağı para, dolardaki artış oranıyla ters bir ilişki içinde...

Kur ne kadar az artarsa kazanç o kadar çok; ya da kur ne kadar çok artarsa kazanç o kadar az, hatta o durumda zarar olasılığı bile var.

Dolayısıyla Türkiye'ye yurt dışından **“Biz doların şu düzeyde kalacağını tahmin ediyoruz”** türü mesaj yağmasını başka türlü de okuyabiliriz.

Nasıl mı; bu **“Tahmin ediyoruz”** ifadesini **“Bu düzeyin üstüne çıkılmasın”** diye okumak herhalde yanlış olmaz.

Örtülü biçimde **“Bakın dolar kurunu bu düzeyde tahmin ederek Türkiye’de portföy yatırımı yapacak olanlara mesaj veriyoruz ama anlayın işte, asıl mesajımız size, kuru bu düzeyin üstüne çıkarmayın”** mı denilmek isteniyor acaba!

Hükümet borcuna TÜİK, alacağına ENAG



Şeref OĞUZ

27 Haziran 2024 Perşembe

İzahı olmayanın mizahı olurmuş diye bir teselli cümlesi var. Baktın ki çözemiyor, anlayamıyor, hatta izah dahi edemiyorsun, sorunu mizahla dövmeyi deniyor, hiç değilse psikolojik olarak rahatlıyorsun. Şu sıra enflasyon herkesin dilinde ve izahı bir yana, mizah ile içi boşaltılıyor, acısı hafifletiliyor gibi...

Hissedilen enflasyon kavramı, son aylarda daha fazla zikredilir oldu. Deniyor ki; “Efendim Türkiye’yi Üzmeyen İstatistik Kurumu TÜİK’in rakamlarını sadece resmi ve gayriciddi veri olarak algılıyoruz.” Kime sorsan farklı enflasyon rakamı veriyor, hiç biri TÜİK’in ilan ettiğinin kıyısına dahi yaklaşmıyor.

Enflasyon hissiyatı üzerinden siyaset

Cep telefonlarımız aynı zamanda meteoroloji istasyonu gibi... Yerel veriler üzerinden hava sıcaklığını bize söylüyor ve hemen altında “hissedilen sıcaklık” diye, bu ısıyı nasıl algıladığımızı da söylüyor. Biz de TÜİK’in verisi yanı sıra İTO’ya bakıyor hatta ENAG’ı “hissedilen enflasyon” olarak dillendiriyoruz.

Peki, bu veri işimize yarıyor mu dersiniz? Aslında hayır... Eğer halinizden şikâyet etmek için mevzu arıyorsanız, işi siz de “hissedilen enflasyona” bağlıyor ve sektörünüze, yörenize, üretim sürecinize bakıp, “benim hissettiğim budur” diyor, mevzuyu ekonominin kötü yönetildiğine getiriyorsunuz.

İKİ SORU İKİ CEVAP / Hissiyata dair...

Hissiyatımız bizlere ne söylüyor?

Her ayın 3’ünde açıklanan verileri, ekonomi medyası olarak hala ciddiye alıyor ve saatlerce tartışıyoruz. Üstelik bu verilerin gerçek olmadığını bildiğimiz halde. Peki, bunu neden yapıyoruz? Ben dâhil tüm ekran yorumcuları, “soğan şu kadar arttı, kiralar şu kadar...” kabilinden laf çeviriyoruz.

Gerçek enflasyonu bilmek gerekli mi?

Elbette... Zira ekonomi, matematik gerçeklikle anlam kazanıyor. Ölçemezsen bilemiyor, bilemezsen yönetemiyorsun. Ancak resmi rakamların “hükümetin hatasını örtme” dışında bir başka işlevi, onların yasalar tarafından ciddiye alınması. Bu durumda devlet alacaklarına ENAG, borçlarına TÜİK...

not / HERKES KENDİ ENFLASYONUNA GÖRE FİYAT BELİRLİYOR

Enflasyonun ekonomiyle bağı koptu kopacak. Bu cümleyi kurdum diye “ne cahil ekonomistsin” cümleleri yağacak biliyorum ama yineliyorum; enflasyonumuz artık bir sosyoloji. Yani bir düşünce tarzı, bir gelecek belirleyicisi, bir fiyatlandırma davranışı... Endeksten ziyade bir beklenti unsuru...

Gittiğim her yerde insanlara “sizin enflasyon tahmininiz nedir?” diye soruyorum ve aldığım rakamla yetinmiyor, “neden böyle düşünüyorsunuz?” diye irdeliyorum. Verilen rakamlar farklı olsa da ortak kanaat şu; “sattığım malı daha pahalı yerine koyacağımı biliyorum, fiyatlar daha da artacak...”

Hiç kimsenin Merkez Bankası hedefini ciddiye aldığı yok. Ancak emekliden zam, asgari ücretliden artış, engelliden yardım, çiftçiden taban fiyat kaçırıcaksan, resmi enflasyon temennisine sarılıyorsun. Enflasyon külfetini devretme imkânın varsa elin etiketlerine varıyor, değiştiriyorsun.

İyi de sabit gelirli ne yapsın? Maaşını, ücretini kendi başına ayarlama imkânı olmayan ne yapsın? Üstelik seçim yok ki oy silahını politikacının şakağına dayayıp, TÜİK yerine hissettiği enflasyon üzerinden artış alabilsin. Ayrıca hükümetin enflasyonu çözmek istediğine dair beklenti de bitti.

Enflasyonu bizler kendi çıkarlarımıza hizmet edecek tarzda kullanıyor, işimize geldiği gibi istismar ediyor, fiyatlandırmada davranış bozukluğu gösteriyoruz. Tıpkı kuru sıkı para politikası gibi...

“Kredi sıkılaştırmak” doğru politika mı? (2)



Ferit Barış PARLAK

27 Haziran 2024 Perşembe

Kredi sıkılaştırmanın araçlarından olan Zorunlu Karşılık (ZK) Oranı...

Fiyat istikrarını da sağlayan bir araç mıdır?

Aynı şekilde:

Kredi sıkılaştırması...

Çoğunluğa göre öyle ama gerçekten, "Fiyat istikrarını sağlayan bir mekanizma mıdır?"

Sürdürülebilir büyüme, tasarruf, cari denge veya fazla, dolayısıyla kalkınma, ihracat için arz fazlası ve fiyat istikrarı “**doğru veriler ışığında yapılan doğru/verimli yatırımlar**”la sağlanabilir...

“**Doğru veriler ışığında yapılacak, doğru/verimli yatırımlar**” için ek finansman/kredi ihtiyacı olabilir...

“**Ekonominin geleceği**” anlamına gelen bu yatırım ihtiyacına rağmen, “**kredi sıkılaştırması**” ne anlama gelir?!

Üstüne;

Kredi sıkılaştırmasını onlarca kez denedik...

27.06.24

Ve;

Kredi sıkılaştırılmasının fiyat istikrarını sağlayan bir mekanizma olmadığını gördük...

Buna rağmen, yine;

“Arz arttırıcı” politikalar yerine, günü kurtarmak amacıyla “talep daraltıcı” politikayı tercih ettik/ediyoruz...

Üstüne...

ZK ile, karını düşünmek zorunda olan bankaların maliyetlerini artırıyoruz...

O maliyetleri de üreticiye yüklüyoruz...

Bu maliyetlerin doğrudan ve/veya dolaylı olarak enflasyon anlamına geldiğini bilmiyor muyuz?

VELHASIL

Dünkü yazımda, farklı ayrıntılarla anlatmaya çalıştım...

Sorunumuz farklı...

Sorun:

Kredilerin, (yani kıt kaynakların) etkin ve verimli kullanılmamasında...

Sorun:

Kredilerin, (yani kıt kaynakların) genel ekonominin önceliklerine göre değil, verimsiz projelerde israf boyutunu aşarak kullanılmasında...

Tekrarlayalım:

Sürdürülebilir büyüme, tasarruf biriktirme, dolayısıyla kalkınma ve fiyat istikrarı, “**doğru veriler ışığında yapılan doğru/ verimli yatırımlar**”a aktarılacak kıt kaynaklarımızla/kredilerle sağlanabilir...

‘Yüksek faiz’ yatırımdan caydırdı



Naki BAKIR

27 Haziran 2024 Perşembe

Sıkı para esaslı ekonomik program uygulaması bir yıla ulaşırken, bu dönemde hızla artarak tarihi üst platoya ulaşan faizlerin genel ekonomik faaliyetler üzerindeki “fren” etkisi, teşvikli yatırımlarda da kendini gösterdi. Bu yıl ilk dört ayda alınan teşvik belgesi sayısında ve belgeye bağlanan yatırımların hacminde yaşanan sert düşüşler, yüksek faiz ortamının yatırımlar cephesindeki caydırıcı etkisini ortaya koydu.

Teşvik belgesine bağlanan yatırımlar (Ocak-nisan)				
		2023	2024	Değ. %
Enerji	Belge Adedi	1.301	689	-47,0
	Sabit Yatırım (Milyon TL)	85.226	101.656	19,3
	İstihdam (Kişi)	1.545	1.728	11,8
Hizmetler	Belge Adedi	569	478	-16,0
	Sabit Yatırım (Milyon TL)	112.132	55.502	-50,5
	İstihdam (Kişi)	19.146	18.594	-2,9
İmalat	Belge Adedi	3.265	2.522	-22,8
	Sabit Yatırım (Milyon TL)	284.712	146.008	-48,7
	İstihdam (Kişi)	87.656	58.655	-33,1
Madencilik	Belge Adedi	94	76	-19,1
	Sabit Yatırım (Milyon TL)	11.919	5.591	-53,1
	İstihdam (Kişi)	1.922	837	-56,5
Tarım	Belge Adedi	146	117	-19,9
	Sabit Yatırım (Milyon TL)	6.797	5.996	-11,8
	İstihdam (Kişi)	2.288	1.634	-28,6
TOPLAM	Belge Adedi	5.375	3.882	-27,8
	Sabit Yatırım (Milyon TL)	500.786	314.752	-37,1
	İstihdam (Kişi)	112.557	81.448	-27,6

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca yayımlanan verilere göre çeşitli sektörlerden yatırımcı kuruluşların ülke genelinde gerçekleştirecekleri yatırımları için Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen teşvik belgelerinin geçen yıl ilk dört ayda 5 bin 375 olan sayısı, bu yıl aynı dönemde 3 bin 882'de kaldı. Yatırımcıların yapacakları yatırımlar kapsamında Gümrük Vergisi muafiyeti, KDV istisnası, vergi indirimi, faiz ve sigorta prim destekleri gibi teşviklerden yararlandırıldığı söz konusu teşvik belgelerinin toplam sayısında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 27,8'lik bir azalış yaşandı.

Bu yıl düzenlenen teşvik belgelerinin 2 bin 381 adedi komple yeni yatırım, 1.178 adedi tevsî, 323 adedi de modernizasyon, entegrasyon, ürün çeşitlendirme ve benzeri diğer niteliklerdeki yatırımlar için alındı.

Yatırım hacmi yüzde 37 daraldı

Dört ayda alınan belgeler kapsamında gerçekleştirilecek yatırım hacmindeki daralma ise daha sert oldu. Belgelerin kapsadığı toplam sabit yatırım tutarı, geçen yıla göre yüzde 37,1 düşüşle 314,8 milyar liraya geriledi. Geçen yıl aynı dönemde 500,5 milyar liralık yatırım için teşvik belgesi alınmıştı.

Geçen yıl ilk dört ayda 93,2 milyar lira olan belge başına ortalama yatırım tutarı, bu yıl aynı dönemde 81 milyar liraya geriledi. Buna göre geçen yıla oranla hem daha az sayıda yatırım için teşvik başvurusu yapıldı hem de ihtiyaten daha düşük bütçeli yatırımlar öngörüldü.

2023'ün ilk dört ayında teşvik belgesine bağlanan yatırımlar kapsamında 112 bin 557 kişilik istihdam yaratılması öngörülürken, bu sayı bu yıl aynı dönemde yüzde 27,6 daha az olmak üzere 81 bin 448 düzeyinde kaldı.

Tüm ana sektörlerde sert düşüş

Dört aylık veriler, alınan teşvik belgesi sayısında tüm ana sektörlerde; sabit yatırım tutarı bazında ise enerji dışındaki sektörlerde sert düşüşler yaşandığını gösterdi.

İlk dört ayda 2 bin 522 imalat, 689 enerji, 478 hizmetler, 117 tarım, 76 madencilik yatırımı için teşvik belgesi düzenlendi. Düzenlenen teşvik belgesi sayısı geçen yıla göre enerjide yüzde 47, imalatda yüzde 22,8, tarımda yüzde 19,9 madencilikte yüzde 19,1 hizmetlerde yüzde 16 azaldı.

Belgeye bağlanan yatırım tutarında ise geçen yılın aynı dönemine göre en sert düşüş yüzde 53,1'le madencilik sektöründe yaşandı. Bu sektörde geçen yıl ilk dört ayda 11,9 milyar lira olan yatırım tutarı bu yıl aynı dönemde 5,6 milyar lirada kaldı.

Yatırım hacmindeki düşüşte madenciliği yüzde 50,5'le hizmetler sektörü izledi.

Toplam istihdamda en büyük paya sahip sektör olan hizmetlerde geçen yılın eş döneminde 112,1 milyar liraya ulaşan yatırım tutarı, bu yıl ilk dört ayda 55,5 milyar lira oldu.

Çok sayıdaki alt sektörü ile en fazla istihdam yaratan, milli gelire katkısı ile en stratejik ana sektör olan ve en büyük yatırımların gerçekleştiği imalat sanayiinde ilk dört ayda alınan teşvik belgeleri kapsamındaki sabit yatırım tutarı da yüzde 48,7 düşüşle 284,7 milyar liradan 146 milyar liraya geriledi.

Enerjide yatırım patlaması hız kesti

Son yıllarda adeta yatırım patlaması yaşanan enerji, belge sayısının en fazla azaldığı sektör olurken, öngörülen sabit yatırım tutarı ise 101,7 milyar lira ile geçen yılın eş dönemindeki yüzde 19,3 üzerinde gerçekleşti. Ancak bu artış oranı, büyük bütçeli teknoloji-yoğun yatırımların gerçekleştiği bu sektörde yatırım ivmesinin hız kestiğini gösterdi. Geçen yılın ilk dört ayında büyük bölümü “yenilenebilir” enerji alanında olmak üzere bu sektöre yönelik yatırım tutarı önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 358,6 ile rekor bir artış göstermişti.

İlk dört ayda tarım sektörüne yönelik düzenlenen teşvik belgelerindeki sabit yatırım tutarı da yaklaşık 6 milyar lira olarak önceki yılın eş dönemindeki yüzde 11,8 altında gerçekleşti.

İstihdama katkı azaldı

Teşvik belgesine bağlanan yatırımlarda öngörülen toplam istihdam geçen yıl ilk dört ayda 112 bin 557 kişi olurken, bu yıl aynı dönemde bu sayı 31 bin 109 daha az olmak üzere 81 bin 448 düzeyinde kaldı. Buna göre yeni teşvik belgesi düzenlenen yatırımlarla ülke genelinde yaratılacak ilave istihdam, ilk dört aylık dönemlere göre yüzde 27,6 azaldı.

Dört aylık verilere göre söz konusu sayı geçen yıla göre madencilikte yüzde 56,5 imalat sanayiinde yüzde 33,1, tarımda yüzde 28,6, hizmetlerde yüzde 2,9 oranında düşerken, enerji sektöründe ise yüzde 11,8 arttı.

Yabancı sermaye payı azaldı

Ocak-nisan döneminde düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin 3 bin 743 adedi yerli, 139'u yabancı sermayeli firmalar tarafından alındı. Yerli firmaların aldığı belge sayısı geçen yıla göre yüzde 28,1, yabancı sermayeli firmaların aldığı belge sayısı ise yüzde 18,7 azaldı. Yerli firmalar için düzenlenen belgelerde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı yüzde 35,9'luk düşüşle 291,1 milyar, yabancı sermayeli firmaların aldığı belgelerdeki tutar da yüzde 49,2'lik düşüşle 23,7 milyar TL oldu. İlk dört aylık dönemlere göre yatırım tutarında yabancı sermayeli firmaların payı yüzde 9,3'ten yüzde 7,5'e geriledi.

17 stratejik yatırım

İlk dört ayda düzenlenen belgelerin 3 bin 42 adedi “Bölgesel” sınıfında yer alırken, bunun da 71 adedi “Cazibe Merkezi Programı” kapsamında düzenlendi. Dört ayda verilen belgelerin, 823 adedinin “Genel” ve 17 adedinin ise “Stratejik” nitelikte olduğu belirlendi. Stratejik yatırımların ise 11 adedi “Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi”

kapsamında yer aldı. Dört ayda düzenlenen teşvik belgelerinde öngörülen toplam 314,8 milyar liralık sabit yatırım tutarının 179,3 milyar TL'si Bölgesel, 111 milyar TL'si Genel ve 24,4 milyar TL'si Stratejik yatırımlara ait bulunuyor.

Faiz-enflasyon ilişkisi

Bir ekonomideki faiz düzeyi, enflasyonu etkileyen faktörlerin başında geliyor. Bir yıldır görevde olan yeni ekonomi yönetiminin uyguladığı "parasal sıkılaştırma" esaslı ekonomik programın ana hedefini, enflasyonla mücadele oluşturuyor. Uygulanan programla yıllık enflasyonun bu yılın sonunda yüzde 38'e, 2026'da ise tek haneli düzeylere indirilmesi hedefleniyor. Faizlerin baskılanmasına son verilerek Merkez Bankası politika faizinin kademeli artışlarla yüzde 8,5'ten yüzde 50'ye çıkarıldığı son bir yılda, ekonomide genel faiz düzeyi aşırı yükselmiş bulunuyor. Yüksek faiz oranları, tüketimi baskılayarak enflasyonu düşürebiliyor.

Yüksek faizin yatırımlara etkisi

Faiz oranlarındaki artış; başta tüketim olmak üzere ekonomideki hareketliliği, bu kapsamda üretimi ve yatırımları da azaltabiliyor. Faizlerin aşırı yükselmesi mevduat, tahvil, bono gibi finansal yatırım araçlarına ilgiyi artırarak parasal kaynakları bu alanlara yöneltirken; üretim, istihdam yaratacak doğrudan yatırımların ise maliyetini artırıp, cazibesini azaltıyor. Faiz oranından kaynaklı yüksek maliyetler de yatırımcıyı bu tür yeni yatırımlardan vazgeçirebiliyor. Yatırımların azaldığı süreçlerde ise ekonomik büyümede ivme kaybı ve bu eğilimin giderek kronik hale gelmesi durumunda gayri safi yurt içi hasılda küçülme yaşanabiliyor. Bu süreçler, istihdam artışı yaratacak olan yatırımları azaltması dolayısıyla işsizliği artırıyor.

Faizin ekonomiye genel etkisi

Arttığında;

- Türk Lirasının, dolar ve Euro vb. karşısında değerlenme
- Mevduatın cazip hale gelmesi
- Tüketim, üretim ve üretime dayalı yatırımların azalması ile şirket değerlerinde düşüş
- Tahvil, bono gibi sabit gelirli menkul kıymetlerin değerlerinde azalma

Düştüğünde;

- Türk Lirasında, dolar ve Euro vb. karşısında değer kaybı,
- Mevduatın cazibesinin azalması, dövizle yatırım tercihinde artış
- Tüketim, üretim ve üretime dayalı yatırımlarda artışla şirket değerlerine yükseliş
- Tahvil, bono gibi sabit gelirli menkul kıymetlerin değerlerinde artış.



Abdulkadir Selvi

Cumhur İttifakı güven tazeledi peki normalleşme ne durumda

Cumhurbaşkanı Erdoğan, normalleşme süreciyle ilgili olarak “Kelebek ömürlü olmasın” uyarısında bulunmuştu.

Ancak Bahçeli’nin “MHP normalleşmenin önünde bir engel olarak görülüyorsa gereğini yapar” resti ve Özgür Özel’in, Bahçeli’ye “Suç ortağını bize doğru itelemesin” çıkışı ile normalleşme süreci büyük yara almıştı.

MÜZAKERE DEĞİL MÜCADELE

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın AK Parti grubundaki konuşması ve Özgür Özel’in buna aynı dakikalarda verdiği “Artık yapılacak iş müzakere değil mücadele” yanıtıyla birlikte bir normalleşme sürecinin daha sonuna geldik.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Özgür Özel’in ilk görüşmesi sırasında Kemal Kılıçdaroğlu, “Sarayla müzakere edilmez mücadele edilir” diye tweet atmıştı. Kılıçdaroğlu kazandı, Özgür Özel kaybetti.

İLK ÇİVİ ÇAKILDI

Normalleşme tabutuna son çivi çakıldı mı? Son çivi çakılmadı ama ilk çiviler çakıldı diyebiliriz.

Böylece normalleşme ikliminin sonucunda atılması beklenen adımlar da hayal oldu. Yeni anayasa gibi.

Normalleşme, diyalog, yumuşama gibi süreçlerin kendisi ne kadar değerliyse, o sürecin yönetilmesinin de o denli önemli olduğunu bir kez daha gördük.

Sürecin bir yol kazası yaşamadan devam etmesi gerekiyordu. Ama maalesef bu başarılamadı.

DİYALOG İKLİMİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, normalleşme sürecinin kelebek ömürlü olmaması bilakis kelebek etkisi yapması için önemli adımlar attı.

18 yıl aradan sonra CHP Genel Merkezi'ni ziyaret etti. Özgür Özel'in ilk görüşmede gündeme getirdiği 28 Şubat mahkûmu emekli generalleri affetti. 'Cumartesi Anneleri'nin beş buçuk yıl aradan sonra Taksim'deki eylemine izin verildi. CHP Genel Başkan Yardımcıları, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler, Çevre ve Şehircilik Bakanı Mehmet Özhaseki ile Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'le görüştüler.

CHP'DEKİ DUYGU

Özgür Özel, Cumhurbaşkanı Erdoğan'la diyalog sürecini başlatırken doğru olduğuna inanıyordu ancak CHP'deki hava farklıydı. Başta Kemal Kılıçdaroğlu ve Ekrem İmamoğlu diyaloga karşıydı. Ayrıca CHP içinde "Biz nasıl olsa iktidara geliyoruz. AK Parti iktidarlarının yükünü niye omuzlayalım?" diye bir hava var. Özgür Özel hem Kılıçdaroğlu ve İmamoğlu'nun gücü hem de partideki havaya karşı daha fazla dik duramadı. O talihsiz çıkışı yaptı. Cumhur İttifakı cephesinde ise MHP, normalleşme sürecini kendisine karşı bir tuzak olarak görüyordu. Bahçeli'nin resti ile birlikte iklim değişti.

SÜRECİ SABOTE EDEN SÖZLER

Özgür Özel'in, "Suç ortağını bize doğru itelemesin" çıkışının, AK Parti'de infiale yol açtığını söylemişim. İlk andan itibaren Özgür Özel'in bu çıkışının süreci sabote edeceği uyarısında bulunmuştum. Cumhurbaşkanı Erdoğan eski defterleri açtı. "Şimdi çıkmışlar, sabah-akşam sürekli 'suç ortaklığından' bahsediyorlar.

Bunlara sadece şunu söylemek isterim...

Suç ortağı arayanlar, kendilerini fazla yormasın, nereden geldiğini ve halen nereye gittiğini tam olarak açıklayamadıkları para kulelerine baksınlar.

Suç ortağı arayanlar, bize laf söylemeden, bize çamur atmadan evvel, sözde 'kent uzlaşısında' kimlerle yol yürüdüklerini sorgulasınlar" dedi.

MUHALEFET NORMALLEŞSİN

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın AK Parti grubundaki konuşması ile Özgür Özel'in sıcağı sıcağına verdiği yanıtları birlikte takip ettim.

Erdoğan, “Bizim siyasette yumuşama, muhataplarımızın ifadesiyle ‘normalleşme’ çabamız, aslında ‘muhalafeti normalleştirme’ çabasıdır.

Sıkılı yumrukları açacak olan muhalafettir.

Hançerleri kınına koyacak olan muhalafettir.

Dilini, söylemini, siyaset tarzını düzeltecek olan muhalafettir.

Yani yumuşaması gereken, normalleşmesi gereken muhalafettir” dedi.

ÖZGÜR ÖZEL’İN YANITI

Özgür Özel’den karşılık anında geldi. CHP Lideri, “Muhalafeti belli bir şekle sokmak için normalleşme tanımı yapmak olsa olsa ittifak ortağının gönlünü almaya yönelik kurulmuş bir cümledir” diye karşılık verdi.

BAHÇELİ GÜNDEME GETİRMİŞTİ

İki partinin kulislerini de takip etmeye çalışırım. Ne AK Parti’nin CHP ile bir ittifak arayışı oldu ne de CHP’nin böyle bir arzusu. Sadece iki lider bir diyalog sürecini başlatmıştı. AK Parti-CHP ittifakını bir restleşme olarak Bahçeli gündeme getirdi. “AK Parti ile CHP arasında geniş tabanlı bir ittifakın vücuda gelmesi, buna da Altılı Masa’nın diğer unsurlarının desteği Milliyetçi Hareket Partisi’nin samimi dileği ve temennisidir” demişti.

AK PARTİ-CHP İTTİFAKI

Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Bizim son bir yılda üst üste yaşanan üç seçim sebebiyle artan siyasi tansiyonu düşürmek için attığımız adımları kimse yanlış anlamasın.

Bakınız, iktidar partisiyle ana muhalafet partisi arasında siyasi ittifak olmaz.

Uzlaşma olur, normalleşme olur, yumuşama olur ama ittifak olmaz.

Zira iktidar ve ana muhalafet arasındaki ittifak, siyasetin de demokrasinin de çok partili sistemin de fitratına aykırıdır.

Biz de zaten bir böyle çaba içinde değiliz” diye konuştu.

Bu sözler MHP’ye yönelik verilmiş bir güvenceydi.

BAHÇELİ’NİN KURGUSUYDU

‘Bizim CHP ile ittifak kurmak gibi bir amacımız yok’ ilanıydı. Gerçekten de böyle bir niyet ve çaba yoktu. Ama Bahçeli, normalleşme sürecini AK Parti-CHP ittifakı olarak gösterdi. MHP Lideri 3 Kasım 2002 seçimleriyle ilgili kararını da yine böyle bir kurgu

üzerine almıştı. Almanya'da Mesut Yılmaz, Tansu Çiller ve Erdoğan'ın Doğan Holding'in bir açılışına birlikte katılmaları üzerine erken seçim çıkışını yapmıştı.

NORMALLEŞMENİN KRİTERLERİ

Dünkü yazımda da dile getirdim; AK Parti grubundaki konuşmasında Cumhurbaşkanı Erdoğan normalleşmenin ilkelerini açıkladı. "Milletimize ve devletimizin güvenliğine dair konularda bir ortak bakış açısını, bir ortak duyguyu yakalamaya çalışıyoruz. Sivil ve özgürlükçü anayasa, terörle mücadele ve dış politika gibi milli meselelerde iç cepheyi sağlamlaştırmanın gayretindeyiz" dedi.

GÜVEN TAZELEDİ

Erdoğan, MHP Lideri Bahçeli ile görüşmeden önce mesajlarını AK Parti grubunda verdi. Erdoğan her zaman Cumhur İttifakı'nın yoluna sağlam bir şekilde devam ettiğini söyledi ama "Cumhur İttifakı'nın herhangi bir üyesine yapılan saldırı, doğrudan doğruya Cumhur İttifakı'nın birliğine, bütünlüğüne, insicamına yapılmıştır" sözünü ilk kez söyledi.

MHP'nin karşı karşıya olduğu suçlamalar nedeniyle bir anlamda Cumhur İttifakı ortağına kol kanat gerdi.

Peki bu yaşananlardan sonra normalleşme ve Cumhur İttifakı cephesinde tablo nasıl şekillendi?

Normalleşmenin tabutuna ilk çiviler çakıldı. Cumhur İttifakı ise bu süreçten güven tazeleyerek çıktı.

Bize de bunun fotoğrafını çekmek kaldı.



Esfender KORKMAZ

Ekonomi resesyona girecek mi?

İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçıvan 2023 yılının 500 büyük firmasını açıklarken, *“Ekonomide bir iniş olacağı kuvvetle muhtemel. Yumuşak iniş tercih etmezsek, çakılma riski yüksek olabilir” dedi.*

Resesyon, iktisadi faaliyetlerde durgunluk, GSYH’da birkaç çeyrek üst üste eksi büyüme yaşanmasını ifade eder.

Aslında Türkiye 20 yıldır finans sektörüne ve inşaat sektörüne çalışıyor. İnşaat sektörü dışında reel sektör ihmal edildi. Türkiye’de sektörel denge bozuldu.

Yüksek enflasyonun getirdiği belirsizlik, doğrudan yabancı yatırım sermaye girişinin durması, daha önemlisi güven sorununun oluşması, reel sektörde tasarruf ve yatırım hacmini daralttı. Şimdi vergi artışları gibi yanlış kararlarla hükûmet resesyon riskini artırdı.

Açıklanan verilere bakarsak reel sektör daralıyor.

1) 500 büyük firmanın 2023 satışları bir önceki yıla göre reel anlamda (enflasyondan arındırılmış olarak) yüzde 13,8 oranında daraldı.

Aynı dönemde 500 büyük firmanın ihracatı yüzde 2,9 oranında geriledi. Bu firmaların kârlılık oranları yüzde 12.8’den yüzde 12.5’e geriledi.

Zarar eden firma sayısı arttı. 500 büyük firma içinde 2023 yılında 5 firmadan biri zarar etti.

Kâr ve Zarar Eden Firma Sayısı

	KAR EDEN	ZARAR EDEN
2022	442	58
2023	404	96

2) Merkez Bankası’nın açıkladığı imalat sanayi toplam kapasite kullanım oranı 2023 yılı Haziran ayında yüzde 76,6 iken, 2024 Haziran ayında yüzde 76,2’ye geriledi.

3) MB iktisadi yönelim istatistikleri ve reel kesim güven endeksi verilerine göre, son üç ayda üretim hacmi daraldı, toplam sipariş miktarı azaldı, ortalama birim maliyet arttı. Reel sektör önümüzdeki üç ay içinde benzer beklenti içindedir.

REEL SEKTÖRDE İKTİSADİ FAALİYETLER

	Son Üç Ay	Mevcut	Gelecek Üç Ay
Üretim Hacmi	↑ ↓		↓ ↓
Toplam Sipariş Miktarı	↓ ↓	↓ ↓	↓ ↓
İç Piyasa Sipariş Miktarı	↑ ↓	↓ ↓	↓ ↓
İhracat Sipariş Miktarı	↑ ↓	↑ ↑	↓ ↓
Toplam İstihdam			↓ ↓
Ortalama Birim Maliyet	↓ ↑		↑ ↓
Satış Fiyatı			↓ ↓

Not: Kısa oklar aylık değişimleri, uzun oklar ise yıllık değişimleri göstermektedir.

Kaynak: MB aynen alınmıştır.

4) MB finansal olmayan kuruluşların, kalan vadeye göre kısa vadeli (bir yıl) dış borç stokunun 71,7 milyar dolar olduğunu açıkladı. Geçen yıllara göre düşme var ve fakat dış talebin azalması nedeniyle ihracatta da gerileme var.

KALAN VADEYE GÖRE KISA VADELİ DIŞ BORÇ STOKU

2024 Nisan	
KAMU	52.026
GENEL HÜKÜMET (**)	6.686
Merkezi Yönetim	6.228
Mahalli İdareler	458
Fonlar	0
FİNANSAL KURULUŞLAR	45.075
Bankalar	44.229
Bankacılık Dışı	846
FİNANSAL OLMAYAN KURULUŞLAR	265
KİT'ler	265
Diğer	0
TCMB	45.567
ÖZEL	134.538
FİNANSAL KURULUŞLAR	62.874
Bankalar	58.452
Bankacılık Dışı	4.422
FİNANSAL OLMAYAN KURULUŞLAR	71.664
TOPLAM	232.131

KAYNAK: MB aynen alınmıştır.

Borsa ve döviz gelen sıcak paranın yeniden çıkması, kurları artırır ve döviz sorunu artar. İmalat sanayiinde ithal girdi payı yüksektir. İthalatın finansmanı zorlaşırsa, iç üretimde daralma olur.

5) TÜİK verilerine göre; Sektörel güven endeksleri de düşüyor. Haziran ayında bir önceki aya göre;

*Hizmet Sektörü: yüzde -1,5

*Perakende Ticaret: yüzde -2,6

*İnşaat: yüzde -0,5 oranında düştü.

6) Son 4 aydır Türkiye imalat sanayi PMI (Purchasing Managers Index= Satın alma yöneticileri endeksi) indeksi de düşüyor.

*MART: 50,20

*NİSAN: 50,00

*MAYIS: 49,30

*HAZİRAN: 48,40 oldu.

7) Hükûmetin vergileri artırması, yatırım teşviklerini kısması resesyona zemin hazırlıyor.

Çünkü gelir ve kurumlar vergisi prensip olarak tasarruflardan ödenir. Vergiler özel sektörde tasarrufun azalmasına neden olur. Tasarrufun azalması yatırımlarının da azalması demektir. Bu şartlarda yabancı ve yerli, yeni ve yenileme ve tamamlayıcı yatırımları daralır. Yatırımların daralması üretimin düşmesi demektir.

Yatırımlarda devlet desteğinin kısılması da aynı etkiyi yapar.

Aslında devlet vergilerle cebri tasarruf yaratır. Eğer bizim hükûmet bu vergileri yatırımlarda, üretim ve verimlilik artışında kullansaydı, özel sektörde kısılan tasarruf fazlasıyla telafi edilmiş olurdu. Ama Mehmet Şimşek, bütçede yatırım artışı olmayacağını söylemişti. Bu durumda hükûmet özel sektörü kısıyor, gelen vergiyi şatafata, saraylara, yandaşlara ve popülizme kullanıyor. Bu irrasyonellik devam ederse, resesyon kaçınılmaz olur.



İbrahim Kahveci

AK Parti zenginleri sever

Mehmet Şimşek ile Yalçın Karatepe arasında geçen görüşmede en önemli konu “faturanın kime kesileceği” konusuydu.

Diğer görüşmelerin rahatsız etmediği kadar bu görüşme AK Parti cephesini rahatsız etti. Hatta her an ‘yumuşama’ dedikleri süreci de bu nedenle bitirebilirler.

Neydi o fatura konusu?

Yalçın Karatepe diyor ki, “tüketimin yüzde 40’ını gelirin en üst yüzde 20’lik kesim yapıyor. Eğer kemer sıkılacaksa (ki üretimi artıramadığımız için kemer sıkılmak zorunda!) **o kemeri çok tüketenler sıksın.**

Mehmet Şimşek ise mesajları ile diyor ki, **kemeri fakirler sıkacak.**

Tüm olayın kilit noktası burası.

TÜİK dün mayıs ayı kaydı yapılan araç sayılarını açıkladı. Bu bir bakıma satılan araç sayısı olarak görülebilir.

Ocak-Mayıs ayı toplamında geçen yıl 359 bin otomobil kaydı yapılmışken bu yıl bu sayı 433 bine çıktı.

ODD verileri ise 375 bin araç satışını ilan ediyor.

ODD verilerine göre ilk 5 ayda satılan lüks araçlara da kısaca bakalım: Aston Martin 7 adet; Audi 6.353 adet; Bentley 17 adet; Ferrari 11 adet; Lamborghini 9 adet; Maserati 111 adet; Porsche 450 adet... ODD diyor ki satılan 375 bin otomobilin 260 bini ithal...

Burada bir şey var: **Fiyata, faize bakmadan tüketen bir kesim var.**

27.06.24

TÜİK “Hanehalkı Tüketim Harcaması” verilerini açıkladı. Orada “*Tüketim harcaması türlerinin harcamaya göre sıralı %20’lik gruplara göre dağılımı, Türkiye, 2002-2023*” sonuçlarına bakıyoruz.

En fakir %20’lik kesim sadece ve sadece %5,6 tüketim payına sahip. En zengin %20’lik kesim ise %48,1 tüketim payına sahip. Aradaki fark 8,6 kat. Oysa 2014’de en fakir kesim 6,7 pay alırken en zengin kesim 43,6 pay alıyordu ve aradaki fark 6,5 kattı.

Erdoğan 2014’de Cumhurbaşkanı seçildikten sonra Türkiye’nin bütün ayarları çok değişti diyordum ya; alın size bir başka örnek.

Tüketim harcaması bir şey daha gösteriyor: Fakir parasının %39,2’si ile boğazına bakıyorken, zenginler paralarının %35,5’i ile araba-uçak vs alıyor.

AK Parti şimdi ne yapıyor? Parasını arabaya-uçağa vs harcayan zenginlere dokunmadan sadece boğazını düşünen fakirlerin boğazını daha fazla nasıl sıkarım derdinde.

Daha önce yazmıştım ama tekrar edeyim: **Erdoğan** böyle düşünmekte **haklı...** Çünkü o fakir kesim yıllarca “kuru soğan yeriz Reis’i yedirmeyiz” diyen kesim. Yani **din ve milliyetçilik sömürüsü ile hemen satın alınabilecek kesim...**

Bakın maalesef ülkemizde toplumsal akıl sorunu oluşmuş durumda... Harcamasının yüzde 73,6’sini konut ve beslenmeye yapan kesim şimdi büyük faturayı ödeyecek ama harcamasını lükse yapan kesime pek dokunulmayacak.

İşte bunu dile getiren Yalçın Karatepe çok asaplarını bozmuş olacak ki, peş peşe akıl almaz açıklamalar gelmeye başladı.

Sorarım size; bu kadar gelir dağılımı bozulmuş bir ülkede hala kemer sıkmayı fakirlerden kim başlatabilir? Böyle bir akıl kimde olabilir?

Zenginler partisinin fakirleri düşünecek hali mi kaldı!!!